

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DIABETES

Nummer **3** 1972

Undersök Er urinsockerhalt med
TES-TAPE®

Enkelt, snabbt, pålitligt
Riv av, fukta, jämför – det är allt!

Eli Lilly Sweden AB

Ansvarig utgivare:

Riksdagsledamoten Nancy Eriksson

Redaktionskommitté:

Riksdagsledamoten Nancy Eriksson

Docent Gunnar Engleson

Docent Jan Östman

Informationschef

Ingmar Nygren-Bonnier

Redaktör:

Ingmar Nygren-Bonnier

*Redaktion, expedition och
annonskontor:*

Box 6609

113 84 Stockholm

Tel. 08/34 09 10

Postgiro 90 09 01 - 0

Prenumerationspris:

15: — kr pr år

Tryck:

Lindgrens Tryckeri, Katrineholm

Utges även som talband

Svenska Diabetesförbundet:

Box 6609

113 84 Stockholm

Tel. 08/34 09 10

Postgiro 90 09 01 - 0

Ordförande:

Riksdagsledamoten

Fru Nancy Eriksson

Roslagsgatan 11, 11355 Stockholm

Telefon 08/15 83 45

Kassaförvaltare:

Bankdirektör Lennart Dahlström

Roslinvägen 35, 161 55 Bromma

Telefon 08/87 06 28

Eftertryck tillåtet om källan anges

DIABETES

Nummer 3, juni 1972, årgång 22

Organ för Svenska Diabetesförbundet

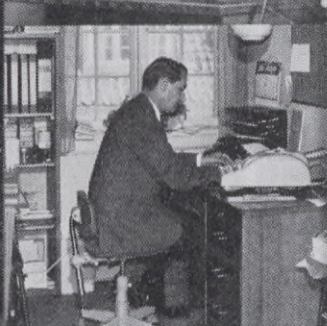
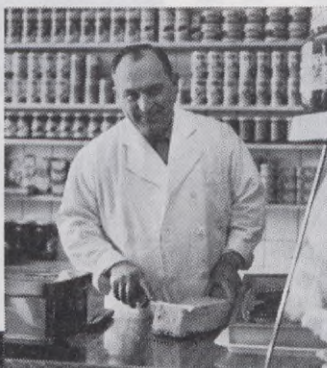
Innehåll:

Små ting av betydelse, av Nancy Eriksson	3
Skandinaviskt diabetesmöte, av Claes Hellerström	4
Intensiv riksstämman	8
Frågan är fri	13
Styrelsens förvaltningsberättelser	17
Föreningsnytt	37

Nya tester gör det lättare att själv kontrollera Er urin

Keto-Diastix®

Reagensstickor
ett test för
både glukos
och ketoner
i urin.

Reagensstickorna är gjorda av plast, vilket innebär att de ej blir böjda eller mjuka av fukt.

Man kan också använda DIASTIX® – ett test för glukos i urin.

Både KETO-DIASTIX och DIASTIX är tester som påvisar inte bara om urinen innehåller glukos eller ketoner – utan också hur mycket.

Testet är lätt att utföra. Doppa reagensstickans impregnerade del i urinprovet (eller som en alternativ metod: fukta den impregnerade delen genom att hålla den i en urinstråle), vänta – och jämför färgförändringen med färgfältet, som finns på burkens etikett. Proceduren är så enkel att testet kan utföras var som helst – hemma, på arbetet eller på resa.

Sådan information behövs för att hjälpa Er läkare att hålla en god kontroll av Er diabetes. Men kom ihåg, endast Er läkare skall avgöra vilket test som är mest lämpat för Er.

Ames Company

Division of Miles Laboratories
Agent för Sverige:

MEDA

MEDA AKTIEBOLAG,
403 14 Göteborg 2
tel.: 031/17 68 40 Box 2226

Små ting av betydelse

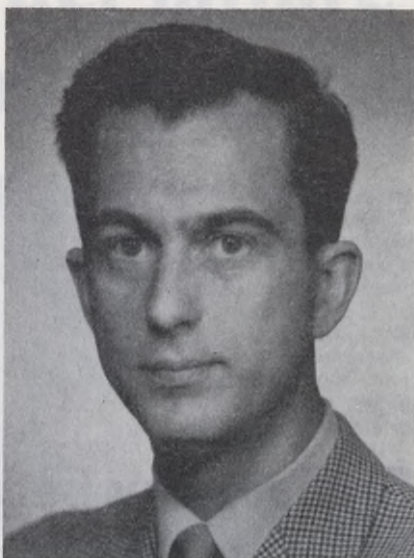
Först ett tack till Landskronaföreningen — moderklubben för förbundet — som firade sin 30-årsdag med att stå som värd för riksstämman. Vi hyllade grundaren Terese Sandin med en krans på kyrkogården. Vi hälsades av dagens ordförande i Landskrona, också en kvinna, Barbro Frisk, en förskönad upplaga av Wenche Myhre. Vi togs emot av Landskrona stads ledande kommunalman rektor Sven Olsson, som med övertygande fakta fick oss att inse, att kulturens vagga stod i Landskrona. Vid banketten kom som vanligt den imponerande offerceremonin, då förening efter förening kommer med ett kuvert till forskningsfonden, till Bocksjö, till hjälpfonden. Det blev även i år rekordartat: 43 000 kronor. Vi hade också Bo Andersson med oss, och han hyllades varmt.

Men trots allt det yttre festliga är den största behållningen med en riksstämma alla samtal med kamraterna. När man åker ut på möten, är styrelsen alltid upptagen av att lotsa mötet i hamn. Följer man med hem, är dom upptagna av att bjuda och få mej i tid till tåget. Men nu hade vi tre festliga nätter med dans och mat, resa fram och tillbaka över Sundet, promenader runt Tivoli, en god lunch på Nimb med Nordisk Insulin och Viggo Steenberg från Köpenhamn och bastubad m m. Då blev det mycket pratat om diabetes.

EN FRÅGA: En motion hade avfärdats tidigare på stämman som en helt lokal fråga. Nu visade det sig, att det är en lokal fråga överallt. Det gäller när en diabetiker rutinmässigt besöker

Forts på sidan 43

Av Claes Hellerström

Claes Hellerström är docent och universitetslektor i histologi vid Uppsala Universitet samt medlem i Svenska Diabetesförbundets läkarråd.

Rapport från skandinaviskt diabetesmöte i Stockholm

Sedan 8 år tillbaka träffas diabetesintresserade forskare och läkare från de skandinaviska länderna varje år till en kongress för att utbyta erfarenheter, meddela nya forskningsrön och planlägga den fortsatta kampen mot diabetessjukdomen. Arrangör är det livaktiga Skandinaviska Sällskapet för Diabetesforskning och detta år var mötet förlagt till Solna konferenscentrum i Stockholm, där drygt 100-talet personer hade mött upp till givande samvaro under några

april dagar. Som vanligt fann man bland deltagarna specialister från de mest skiftande områden inom medicinens och naturvetenskapens fält, alla med en gemensam målsättning: att försöka klarlägga orsakerna till diabetes och finna nya och bättre metoder att förebygga och behandla sjukdomen. Just denna blandning av specialister från olika fack såväl inom sjukvård som från mera grundforskningmässigt präglade universitetsinstitutioner understryker på vilken bred front

den skandinaviska diabetesforskningen för närvarande arbetar och vilket utomordentligt stort intresse denna forskning tilldrar sig. En av orsakerna till detta är otvivelaktigt att diabetes drabbar så många organ och kroppsfunktioner att nästan varje läkare får kontakt med sjukdomen i någon av dess yttringar. En annan orsak är säkert det ökade ekonomiska stöd som kommit diabetesforskningen till del under senare år och som för Sveriges del till stor del utgått från Svenska Diabetesförbundets forskningsfond. Först då resurser ställs till förfogande kan ju forskaren pröva nya idéer genom studier av patienter eller laboratorieförsök och först härigenom blir framsteg möjliga.

Insulinproblem

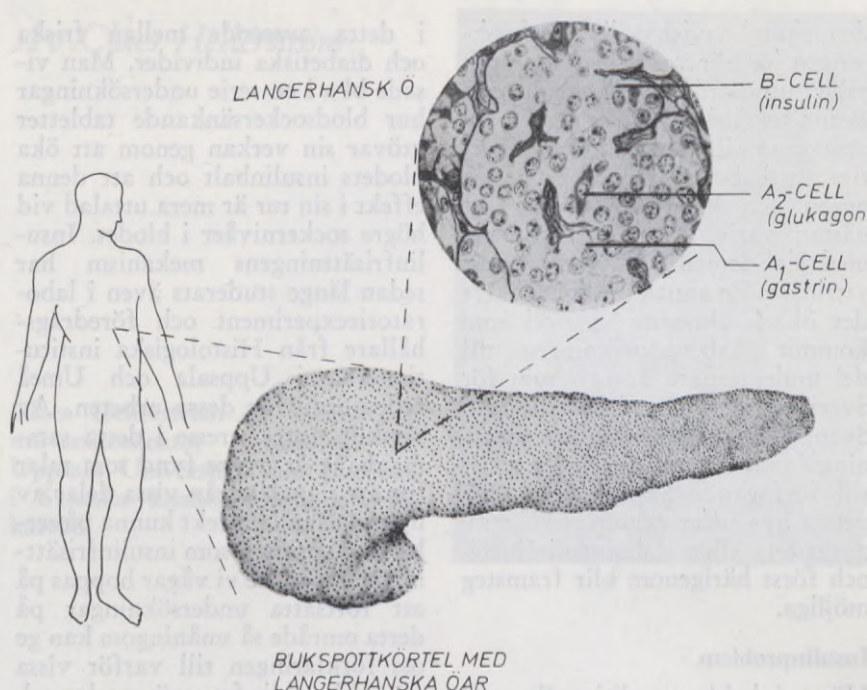
Mötet inleddes traditionellt med ett symposium som denna gång behandlade frågan om hur insulin frisätts till blodet hos friska människor och hos diabetiker. Bakgrunden till intresset för detta ämne är fyndet att just förmågan att utsöndra insulin till blodet är rubbad vid diabetes och att rubbningen uppträder med sådan regelbundenhet att man får förmoda att den utgör en viktig orsak till sjukdomens uppkomst. Insulin bildas, som de flesta läsare säkert vet, i β celler i de Langerhanska öarna i bukspottkörteln (fig 1). Det är sålunda funktionen i detta lilla men ändå så invecklade organ som är rubbad vid diabetes. I tre föredrag från Endokrinologiska kliniken vid Karolinska sjukhuset beskrevs i detalj hur insulinet frisättes hos människa och skillnaderna

i detta avseende mellan friska och diabetiska individer. Man visade bl a i en serie undersökningar hur blodsockersänkande tabletter utövar sin verkan genom att öka blodets insulinhalt och att denna effekt i sin tur är mera uttalad vid högre sockernivåer i blodet. Insulinfrisättningens mekanism har sedan länge studerats även i laboratorieexperiment och föredragshållare från Histologiska institutionerna i Uppsala och Umeå redogjorde för dessa arbeten. Av särskilt stort intresse i detta sammanhang är nyare fynd som talar för att signaler från vissa delar av hjärnan skulle direkt kunna påverka såväl aptiten som insulinfrisättningen. Kanske vi vågar hoppas på att fortsatta undersökningar på detta område så småningom kan ge oss förklaringen till varför vissa människor blir fetare än andra och att bland dessa oftare förekommer diabetes.

Rökning och diabetes

En lång rad föredrag följde på det inledande symposiet och behandlade ämnen alltifrån det Langerhanska öorganet hos olika försöksdjur till sambandet mellan motion och diabeteskontroll hos ungdomar. Till den första kategorin hörde ett föredrag från Uppsala-gruppen som beskrev hur de insulinbildande cellöarna nu kan hållas levande utanför kroppen under veckor genom ett vävnadsodlingsförfarande. Avancerade metoder av denna typ blir alltmer nödvändiga för att forskaren ska kunna utföra de rätta experimenten och dra korrekta slutsatser av sina iakttagelser. Från Medicinska kli-

Figur 1. Bilden vill visa hur de insulinbildande cellerna i form av knappnålshuvudstora ansamlingar, Langerhanska öar, ligger utspridda i bukspottkörteln. Öarnas antal uppgår hos en människa till ca 1 miljon, som tillsammans inte väger mera än ca 1 gram. På bilden är öarna framställda som svarta prickar spridda över hela bukspottkörteln. Bildens övre del visar hur en ö framträder i stark förstoring. Större delen av de tusentals celler som bygger upp en enskild ö utgöres av insulinbildande B-celler. Inte mindre än två andra hormon bildas dock vid sidan av insulin i öarna, nämligen gastrin i A₁-cellerna och glukagon i A₂-cellerna. Det sistnämnda hormonet har en blodsockerböjande verkan och avgives möjligen i ökad mängd till blodet vid diabetes. Vilken roll gastrin spelar i detta sammanhang är ännu okänt.

niken i Lund kom en stort upplagd långtidsstudie av dels diabetiker, dels personer med endast lätta symptom på blodsockerförhöjning. Bland de många fynden kan nämnas att man fann en överraskande hög förekomst av storrökare bland diabetikerna. Detta tolkades närmast så att diabetikern med sina dietrestriktioner finner större tillfredsställelse i att röka än andra, medan ett mera direkt orsakssammanhang mellan rökning och dia-

betes knappast ansågs sannolikt. Det påpekades dock att blodcirkulationen i benen hos rökare, och då speciellt hos rökande diabetiker, var ordentligt nedsatt jämfört med rökfria kontrollpersoner. Detta bör stämma till eftertanke med hänsyn till den ökade risken för kärlkomplikationer vid diabetes. På en annan punkt i detta sammanhang gavs mera lugnande besked. Den mycket omdiskuterade amerikanska iakttagelsen att tablettbehand-

lade diabetiker skulle ha högre förekomst av kärlsjukdomar kunde nämligen inte bekräftas, trots att den lundensiska forskargruppen hade en så lång observationstid som 10 år i sitt patientmaterial.

Ökat forskningsstöd nödvändigt

Det kortfattade referatet härovan har bara gett några axplock ur den rika floran av nya rön som presenterades vid mötet. Sammanfattningsvis kan konstateras att den expansiva skandinaviska diabetesforskningen just nu ligger i internationell toppklass och att förväntningarna inför framtiden kan ställas mycket högt. Denna utveckling kommer diabetikerna direkt tillgodo på två sätt: dels i form av nya resultat som snabbt kan omsättas i praktiskt handlande vid

våra sjukhus och diabetesmottagningar, dels i form av en ny generation diabetesintreserade läkare som tillförs sjukvården från våra forskningsinstitutioner och universitetskliniker. För svensk diabetesforskning kan dock utvecklingen inte oreserverat målas i ljusa färger. Det måste nämligen understrykas att de ökade anslagen till trots har kostnaderna för forskningsverksamheten stegrats än snabbare under det allra sista året. Forskningsarbete drabbas alltid särskilt hårt av både löne- och prisstegringar och ytterligare kraftig ökning av det ekonomiska stödet är därför nödvändig för att förhindra en framtida nedgång i verksamheten. Detta är viktigt — forskning är den enda vägen till ökad kunskap om diabetes.

Injektions- och självtestmaterial

till reducerade priser

MEDI-SWAB, steril bomullssudd i folieförpackning	Kr. — :10/styck
Leopoldfodral av stål, komb. för 1 och 2 cc	» 28:—/ »
Clinitest-set, kvant. urinsockerkontroll	» 14:50/ »
Clinitest-reagetter, 100 st.	» 10:—/ »
Acetest-reagetter, syrakontroll, 100 st.	» 9:50/ »
Albustix-strips, äggvitekontroll, 60 st.	» 7:50/ »
Clinistix-strips, kval. urinsockerkontroll, 60 st.	» 7:50/ »

Inkl. moms, porto tillk.

Beställ direkt från

ESKILSTUNA DIABETESFÖRENING

Postbox 97 631 02 ESKILSTUNA Postgiro 46 88 57

Beställningstelefon 016/254 51, endast efter kl. 18

Kansli: Klostergatan 4, tel. 016/11 07 16 - Öppet tisd. 18.30—20.00

Intensiv riksstämma

Årets riksstämma, 11–14 maj, ägde rum på Örenäs Slott i Landskrona. Värdforening var alltså förbundets första lokalförening, som i år förresten firar 30-årsjubileum.

En bättre plats än kulturomhägnade Örenäs Slott att ha en riksstämma på får man leta efter. När dessutom Landskronaföreningen, under dess ordförande Barbro Frisks aktiva ledning, på ett utomordentligt sätt planerat och förarbetat såväl den mer seriösa delen som de verkligt trivsamma kringarrangemangen måste resultatet bli lyckat och minnesvärt.

För att hedra initiativtagaren till såväl Landskronaföreningen som förbundet, Terése Sandin, inleddes stämman med en kransnedläggning.

Inledningsanförandet av förbundsordförande Nancy Eriksson präglades helt naturligt av de två mycket lyckosamma och aktiva år vi haft sedan stämman i Göteborg. Hon betonade dock, att vi självfallet inte får slå oss till ro, utan intensivt arbeta för ytterligare framsteg under den kommande tvåårsperioden. Detta gäller inte minst sjukvårdssidan. Dessutom

fastslog förbundsordföranden att förutsättningarna för en omfattande medlemsvärning var mycket stora efter all den PR vi fått genom förra årets jubileumsaktiviteter.

Till ordförande vid stämman valdes Kurt Eriksson, Kristianstad, Bertil Olsson, Norrköping, och Åke Holstein, Umeå. Sekreterare blev Thorbjörn Roos, Malmö.

Inledningsdagens intressantaste del var professor Rolf Lufts presentation av en del planer i syfte att förbättra såväl läkarnas som patienternas kunskap och intresse rörande diabetes.

Först berättade han om fortbildning av läkare i form av endagars symposier. Ett första försök har i våras gjorts i Malmö där ett 75-tal läkare från Skåneregionen deltog. Tanken är att genom föredrag och diskussioner under en dag presentera nyheter såväl forsknings- som behandlingsmässigt inom diabetessektorn. Resultatet från Malmö anses vara mycket positivt och inom en snar framtid beräknas motsvarande symposier, där även Diabetesförbundet kommer att vara med bland inbjudarna, att äga rum i Linköping, Göteborg, Karlstad etc. Bo Andersson och Rolf Luft kommer att medverka vid dessa symposier.

En annan nyhet som Rolf Luft presenterade var motions- och informationskursen i Vallbo. Genom samarbete mellan Jämtlands läns landsting, Östersunds Lasarett (docent Ingmar Bergström) och endokrinologiska kliniken vid Karolinska Sjukhuset i Stockholm anordnas i början av juni den första kursen av det här slaget i landet. Om resultatet faller väl ut är för-

hoppningen den att flera landsting skall medverka till liknande kurser i framtiden. Landstinget i Jämtland har anslagit 20 000 kronor.

Avslutningsvis berättade han om diabetesdispensären i Solna, som ännu bara varit igång ett par månader men som redan rönt stor uppskattning bland diabetikerna. Dispensären sköts av en distrikts-sköterska, som specialutbildats på endokrinologiska kliniken vid Karolinska Sjukhuset, vars personal också står i kontinuerlig kontakt med dispensären.

För att vidareutveckla de ovan nämnda aktiviteterna samt för att tillskapa ytterligare arbetar en av förbundsstyrelsen tillsatt kommitté som förutom Rolf Luft består av Lennart Dahlström och Ingmar Nygren-Bonnier.

43 100 kronor i gåvor

Torsdagen avslutades med en verkligt lyckad bankett på trivsamma Strandpaviljongen i Landskrona. God mat. Hög stämning. Allt mycket trevligt. Bl a hedrades Bo Andersson med ett diplom i anslutning till att han mottog — för forskningsstipendiaternas räkning — årets forskningsanslag på 150 000 kronor som utdelas i hans namn med anledning av 60-årsdagen tidigare i år. Bo Andersson tycktes verkligen uppskatta hyllningarna och höll ett trivsamt och spirituellt kåseri om diabetes.

En av höjdpunkterna under kvällen var överlämnandet av gåvor från ett stort antal föreningar om sammanlagt 43 100 kronor. En summa i rekordnivå. Förteckning över de överlämnade gåvorna finns på sidan 15.

Vid honnörsbordet satt bl a Barbro Frisk, Bo Andersson, Nancy Eriksson och Sven Olsson

Styrelsen i stort oförändrad

Andra dagen var det bl a val.

Förbundsordföranden Nancy Eriksson omvaldes med acklamation. Förutom fru Eriksson består arbetsutskottet för kommande tvåårsperioden av Rolf Luft, Lennart Dahlström, Kurt Eklöf, Stig Andersson, samtliga Stockholm, Siv Pålsson, Växjö, och Bertil Olsson, Norrköping.

Suppleanter i arbetsutskottet blev hr Stig Sandberg, Södertälje, och fru Carin Dandenell, Stockholm.

Till övriga styrelseledamöter valdes: Yngve Stranke, Karlskrona, Per Köhlin, Karlstad, Gunnar Engleson, Lund, Börje Larsson, Luleå, Rickard Olsson, Norrköping, Eskil Jonsson, Göteborg, Holger

Gustafsson, Karlsborg, Curt Gardfjell, Bonässund, och Karl-Erik Johansson, Västervik.

Styrelsesuppleanter blev: Bengt Käll, Huskvarna, Hans Söderman, Gävle, Claes Eisen, Sparsör, Bo Lundberg, Umeå, samt Jacob Yx-nemar, Jönköping.

Till revisorer valdes: auktoriserade revisorn Börje Lindeberg, Stockholm, samt de två förtroendevalda revisorerna, Lennart Hammarström, Stockholm, och Kurt Sandsjö, Göteborg.

23 motioner

Inte mindre än 23 motioner behandlades vid riksstämman. Fler än någonsin. Ett gott tecken på ökad aktivitet bland föreningarna.

*Helén och Anders Widerstedt, Växjö
i dansens virvlar*

Av utrymmesskäl går det tyvärr inte att redogöra för alla dessa motioner som tog upp en mängd olika frågeställningar, exempelvis: vårdnadsbidrag, information till skolorna, skolmaten, skattefrågan, arbetsmarknaden, självttestmaterial, ögonsjukvården, information till såväl diabetiker som allmänhet.

Några motioner tog upp anslutning eller icke anslutning till studieförbund och HCK. Stämmans beslut därvidlag blev stöd för anslutning till studieförbund, för att därigenom ge lokalföreningarna möjlighet att få hjälp och bidrag vid arrangemang av studiecirklar etc. Däremot ansåg riksstämman att det tills vidare, för förbundet centralt, är lämpligt att i första hand söka medlemskap i Statens Handikappråds referensgrupp och

avvakta med anslutning till HCK.

Efter stämmoförhandlingarna åt deltagarna en festmiddag på Örenäs Slott, varefter glad dansmusik spelades upp.

Utflykt till Nordisk Insulin

Sista dagen besökte stämmodeltagarna Nordisk Insulinlaboratorium i Köpenhamn. Efter en trevlig färjtur mellan Landskrona och Tuborg mötte våra värdar med bussar som förde oss till de utomordentligt vackert belägna anläggningarna. I direkt anslutning finns Skandinavien's enda specialistsjukhus för diabetiker, Stensens Hospital, som till en ringa kostnad tar emot diabetiker från hela Skandinavien. Överläkaren vid detta sjukhus Jacob Paulsen höll ett uppskattat föredrag, varefter vårt värdfolk bjöd på en utsökt lunch på den verkligen fashionabla restaurangen Nimb. Utflykten avslutades med en stunds flanerande i Köpenhamns Tivoli varefter alla mycket nöjda och glada reste åter till Landskrona.

Alla stämmodeltagarna delar nog vår uppfattning att Landskronaföreningen, med Barbro Frisk i spetsen, skötte arrangemangen på ett verkligt strålande sätt.

Vi ses vid nästa riksstämma i Stockholm 1974.

Red

Förbundskansliet är öppet hela sommaren men med reducerad arbetsstyrka vissa perioder

Nya Dietic.
Ej sötad
med cyklammat

”stor” sockerfri fruktläsk

Dietic — den måste Ni smaka! En frisk, fyllig fruktläsk med apelsin smak. Dietic är konstgjort sötad, alltså helt sockerfri!

roberts Örebro

FRÅGAN ÄR FRI

Fråga: Jag är diabetiker, ålder 64 år. Hade till en början sprutor (7 str), då jag utskrevs. Sedan fick jag tabletter, Diabines, 1 om dagen. Sen 1969 inga tabletter utan endast diet. Inga läkarkontroller sen den 11 mars 1969 p g a en ohyfsad läkares uppträdande.

Fråga 1: Går det bra att sköta sockret själv?

Fråga 2: Måste man äta endast vitt bröd? Vi har tillgång till grovt osötat bröd. Detta håller magen fin.

Rädd och orolig

Svar: Det är givetvis all anledning att ha fortlöpande kontakt med läkare, åtminstone två à tre gånger per år. Anledningen är dels att man kanske endera nonchalerar sin behandling om inte kontroller sker och dessutom så kan ju sjukdomen under årens lopp successivt försämrans och diet inte längre vara tillräckligt för tillfredsställande skötsel. Även vid åldersdiabetes kan man vara tvingad att övergå från tabletter till insulin och det gäller alltså att vara välinformerad på den punkten. Sedan är det ju en annan sak att det dessutom är nödvändigt med egna kontroller eller genom apotekets försorg och att detta förmodligen hjälpt er själv under de gångna åren.

På frågan om man endast kan äta vitt bröd så är det ju alldeles uppenbart att man kan äta pre-

cis vilket bröd som helst. Det är riktigt att vitt röd innehåller procentuellt räknat mindre kolhydrater än exempelvis hårt bröd, men då hårt bröd väger mindre, blir mängden kolhydrater ungefär densamma. Väsentligt viktigare än vilken brödsort man äter är att den totala brödmängden inte blir för stor, vilket är ett ganska vanligt dietfel för många.

Fråga: Jag läste i tidningen Diabetes om ett nytt blodsockersänkande medel vid namn Daonil och Euglucon, men att det inte var någon ersättare för insulinet. Om jag förstod rätt så skulle det komma flera tablettsorter. Om dessa tabletter skulle ersätta insulinet, gäller det då även barn? Ofta när man läser om diabetes, handlar det om äldre människor, men det är ju barnen som skall växa upp som man vill ha mer upplysning om, för det är ju följsjukdomarna hos dessa barn man är så rädd för. Har själv ett barn som är diabetiker. Sen hon fick sin sockersjuka får hon ofta utslag. Hon har även haft en infektion i benet redan. Om man kontrollerar urinen med Clinitest, hur bör då proverna vara för att man skall känna sig nöjd? Jag kontrollerar två gånger på dagen och natten.

Undrande

Svar: Daonil och Euglucon (egentligen samma preparat med olika varunamn) tillhör den grupp (sulfonylurea) av tabletter som är besläktare med sulfapreparat och som kan användas vid mild diabetes. Med mild diabetes menas att insulinbristen inte är så uttalad att insulininjektioner är nödvändiga. Man tänker sig att dessa sulfonylurea endast kan sänka blodsockernivån om en viss minimimängd av insulin alltjämt kan frisättas från de insulinproducerande betacellerna ut i blodbanan.

Man har goda hållpunkter för att sulfonylureapreparaten inte verkar blodsockersänkande i sig själva utan är verksamma som »insulinfrisättare». Av allt detta framgår att sulfonylureamedlen är av värde framför allt för diabetiker vars sjukdom startat vid hög ålder medan det är ovanligt att barn med diabetes kan behandlas med dem. För barn kan dock ibland en kort tablettperiod ca 3—6 månader efter den första insulinkrävande fasen komma ifråga. Man talar här om s k remissionsfas, att sjukdomen av okänd anledning blir mildare under ett antal månader för att sedan på nytt övergå i ett insulinkrävande tillstånd. En finns det inga tabletter som enbart kan användas vid barndiabetes under längre tid. Daonil och Euglucon har inneburit marginella fördelar jämfört med tidigare preparat, men reklamen i nyhetsmedia har varit helt missvisande.

Vad beträffar Clinitest-kontrollerna bör de utföras beroende på vilken insulinart man använder och kanske också på hur många insulin doser man tar per dag. Urin-

sockerbestämningar före lunch är viktiga då de avspeglar insulinindosen, speciellt morgonens snabbinsulindos. Eftermiddagens urinsocker avspeglar likaledes morgonens insulinindos. Högt urinsocker på kvällen motiverar eventuellt förhöjd eftermiddagsdos av snabbinsulin eller pekar på att middagsmålet är väl kraftigt. Naturinsulinet slutligen avspeglar framför allt medellångverkande insulins verkan, givet på eftermiddagen. Man vill att urinsockret, då insulinverkan har sin maximaleffekt, skall visa att inget eller obetydligt, dvs ca 1/2 0/0 socker, finns.

Fråga: Hur kan man undvika att få bulor på de ställen där man själv injicerar insulin? En bekant till mig som är diabetiker sedan barnsben har väldigt fula lår, bulor och deformationer överallt. Som nybliven diabetiker är jag rädd.

Klan

Svar: »Bulor» eller upphöjningar av huden kan ibland uppkomma i samband med insulinbehandling. Såväl ärriga inflammatoriska områden som lokala upphöjningar av underhudens fettvävnad beror på att insulininjektioner givits allt för ofta inom ett och samma område. Dessa fettvävkuddar förekommer oftare eller ses åtminstone lättare på barn och vuxna män. Någon gång är plastikkirurgiska ingrepp motiverade. Genom att använda vassa kanyler, utan hullingar, »undvikes skador i huden» och risk för ärrbildningar. Risk för uppkomst av ärrbildningar liksom av

fettvävskuddar minskar avsevärt om man varierar injektionsställena så mycket som möjligt.

Fråga: Orsakar olika sorters insulin olika grad av statisk elektricitet? Sedan jag för två månader sedan gick över från Novo Lente till Vitrum's Zinkprotamin 40 IE har graden av statisk elektricitet tilltagit, på gränsen till det irriterbara. Finns det något samband mellan insulin, insulinort och statisk elektricitet?

Klan

Svar: Nej.

Docent Jan Östman

Har Ni någon fråga, skriv till

»FRÅGAN ÄR FRI!»

Tidningen Diabetes

Box 6609

113 84 STOCKHOLM

**Bli medlem i
Svenska
Diabetes-
förbundet!**

Förteckning över gåvor vid Riksstämman i Landskrona 1972

Forskningsfonden

Arvidsjaur's Df	1 000:—	
Damklubben i		
Strängnäs	2 500:—	
Eskilstuna Df	2 500:—	
Falun-		
Borlänge Df	2 000:—	
Österlen-Sim-		
rishamns Df	1 000:—	
Uppsala Df	3 000:—	
Göteborgs Df	3 000:—	15 000:—

Förbundets verksamhet

Alingsås Df	1 000:—	
Kalmar Df	5 000:—	
Jönköpings Df	1 500:—	
Borås Df	2 000:—	
Arvidsjaur's Df	1 000:—	
Helsing-		
borgs Df	1 000:—	11 500:—

Bocksjölägret

Kristine-		
hamns Df	2 000:—	
Värnamo Df	500:—	
Landskrona Df	2 000:—	
Alingsås Df	1 000:—	
Lidköpings Df	2 000:—	
Skövde Df	2 000:—	
Katrine-		
holms Df	1 000:—	
Anonym givare	100:—	10 600:—

Nordanede

Kristine-		
hamns Df	2 000:—	
Värnamo Df	500:—	
Filipstads Df	500:—	
Uppsala Df	3 000:—	6 000:—

Kronor 43 100:—

Varför fruktos?

Fruktos, fruktsocker, är ett naturligt sötningsmedel för diabetiker.

Det kan användas precis som vanligt socker till all slags matlagning, konservering, bakning. Ugnstemperaturen bör dock sänkas med 20—40° C.

Fruktsockret är nästan dubbelt så sött som socker och tre gånger så sött som sorbitol. Då det avger en begränsad mängd kolhydrater — högst 20 % torde direkt påverka blodsockret — är det ett bra sötningsmedel för diabetiker. Tack vare fruktsockrets större söthet fordras små kvantiteter, vilket gör det lättare att hålla den ofta nämnda gränsen 60 g fruktsocker per dygn i den av läkare föreskrivna kosten.

För ytterligare upplysningar om fruktos kontakta Suomen Sokeri Oy, Konsumentrådgivningen, Mannerheimvägen 15, Helsingfors 25, Finland.

SUOMEN SOKERI

*Svenska
Diabetesförbundet*

Styrelsens förvaltningsberättelse

verksamhetsåret

1 januari 1971

— 31 december 1971

Förbundsstyrelsen har haft sitt säte i Stockholm. Verksamhetsåret är det andra av de två, som omfattas av tiden mellan riksstämmorna 1970 och 1972.

Styrelsen valdes för två år vid riksstämman i Göteborg den 8 maj 1970 och fick följande sammansättning:

Arbetsutskottet:

Ordinarie

Ordförande: fru Nancy Eriksson
Kassaförvaltare: hr Lennart Dahlström

Övriga ledamöter: hr Walter Järild, 2:e v ordf, fru Siv Pålsson, hrr Stig Andersson, Rolf Luft och Kurt Eklöf.

Suppleanter

Fru Carin Dandenell och hr Stig Sandberg.

Övriga i förbundsstyrelsen:

Ordinarie

Hr Yngve Stranke, 1:e v ordf,

- » Karlskrona
- » Gunnar Engleson, Lund
- » Rickard Olsson, Norrköping
- » Karl-Erik Johansson, Väster-
vik
- » Per Köhlin, Karlstad
- » Sven Svärd, Göteborg
- » Arne Lännström, Örebro
- » Börje Larsson, Luleå
- » Evert Hultqvist, Borlänge

Suppleanter

Hr Hans Falcker, Eslöv

» Villy Johannesson, Växjö

» Bengt Käll, Huskvarna

Frk Eva-Brita Möller, Borås

Hr Karl-Erik Stattin, Härnösand

Till revisorer valde riksstämman aukt. revisorn Börje Lindeberg, Stockholm, med aukt. revisorn Barbro Werthén-Kyhlin, Stockholm, som suppleant samt hrr Len-

nart Hammarström, Stockholm, och Karl-Erik Wallman, Göteborg, med hr Rolf Rydén, Stockholm, som suppleant.

Ingmar Nygren-Bonnier har tjänstgjort som kanslichef, Birger Pehrson som ombudsman, Margit Stridh som kassörska och ansvarig för medlemsregistret samt Britt Wikström som kontorsbiträde.

Kansliets adress är Norrbackagatan 8, Box 6609, 113 84 Stockholm, tel 08/34 09 10.

Styrelse- och AU-sammanträden

Förbundsstyrelsen har sammanträtt den 8 maj och den 20—21 november i Karlsborg då styrelsen fick tillfälle att bese Bocksjöanläggningen. Arbetsutskottet har haft 7 protokollförda sammanträden och dessutom utgjort särskild lotteristyreelse.

Läkarrådet

Förbundets Läkarråd består av följande medlemmar:

Överläkare Bo Andersson, Stockholm, ordförande
Docent Gunnar Engleson, Lund, sekreterare

Professor Rolf Luft, Stockholm
Professor Sture Falkmer, Umeå
Docent Sven-Erik Fagerberg, Örebro

Docent John Cristiansson, Kristianstad

Docent Jan Östman, Stockholm
Docent Claes Hellerström, Uppsala

Läkarrådet har, förutom ständiga kontakter med förbundsexpeditionen, haft ett sammanträde den 7 maj. Ur Diabetesförbundets Forskningsfond har forskningsbi-

drag på 140 000 kronor ställts till förfogande. Efter förslag av Läkarrådet har anslag utdelats till följande forskare:

Algvere, Stockholm
Andersson, Uppsala
Asplund, Uppsala
Berne, Uppsala
Borglund, Uppsala
Danielsson, Umeå
Efendić, Stockholm
Fahlén, Göteborg
Gennser, Malmö
Gundersson, Malmö
Gunnarsson, Uppsala
Gylfe, Umeå

Idahl, Umeå

Lernmark, Umeå

Lundqvist, Ingmar, Lund

Lundqvist, Gudmar, Uppsala

Lunell, Stockholm

Rosenqvist, Stockholm

Scheynius, Umeå

Sehlin, Umeå

Sjöström, Göteborg

Säve-Söderbergh, Göteborg

Westermark, Uppsala

Widström, Stockholm

Wilander, Uppsala

Östberg, Umeå

Ändamål och belopp framgår av bilaga.

Lokalföreningarna

Antalet lokalföreningar har varit 70 med drygt 17 000 medlemmar.

Ett 80-tal diabetesbarn i åldern 5—12 år har beretts tillfälle att vistas en sommarmånad vid de barnkolonier, som drivs i Stockholms- och Malmöföreningarnas regi.

Ett stort antal lokalföreningar har anordnat studiecirkelar enligt brevs-kolekursen Diabetes och mat-

lagningskurser med stor anslutning. Förbundsordföranden och även andra i styrelsen har besökt en del föreningar.

Regionala konferenser

Den nordsvenska regionen höll konferens i Umeå den 4 och 5 september under medverkan av professor Sture Falkmer. Den mellansvenska regionen hade sin sammankomst i Örebro den 30—31 oktober med deltagande av 36 ombud från 13 föreningar. Den östsvenska regionen sammanträdde i Norrköping den 27—28 november under medverkan av Ingmar Nygren-Bonnier. De väst- och sydsvenska regionträffarna måste på grund av att föreningarna varit så hårt engagerade i jubileumskampanjen inställas under hösten.

Jubileumsåret och Världshälsodagen

1921 — för 50 år sedan — upptäckte de båda kanadensiska forskarna Charles H Best och Frederick G Banting insulinet, en av tidernas största medicinska upptäckter. Världshälsoorganisationen (WHO) hade beslutat att ägna världshälsodagen den 7 april åt diabetes. IDF rekommenderade förbunden över hela världen att uppmärksamma insulinets jubileum i samband med den 7 april.

Det svenska förbundet arrangerade tillsammans med Sveriges enda insulinproducent AB Vitrum en mottagning i det nya riksdagshuset. Som gäster deltog bl a Kanadas ambassadör Miss Margaret Meagher, statsrådet Sven-Erik Nilsson, representanter för socialdepartementet, socialstyrelsen, sta-

tens handikappråd, sjukvårdsmyndigheter och läkare i Stockholms län, läkarråd och styrelseledamöter. Från Vitrum deltog styrelseordföranden doktor Arnold O Wihlund, som överlämnade vackra minnesgåvor till två diabetiker, som båda haft diabetes redan före insulinets upptäckt, nämligen fru Judith Andersson, Arboga (diabetesdebut 1918) och urmakare Gösta Hellström, Stockholm (diabetiker sedan 1921). Pressen och Sveriges Radio observerade evenemanget.

Jubileumskampanjen

Förbundet har utnyttjat jubileumsåret för en kampanj, inriktad dels på att sprida information om diabetes, dels på att samla in pengar för fortsatt verksamhet. Kampanjen pågick under september och oktober och omfattade följande aktiviteter.

A. TV-film

Ett nyinspelat TV-program »Insulinet 50 år» producerat av docent Claes Wirsén i samarbete med förbundet visades den 15 mars, den 3 april och den 23 september. Programmet som ingick i Rondenserien, var 35 minuter långt och rönt stort intresse. Förbundet har inköpt en kopia. Förbundet följde upp TV-programmet med en annonskampanj till stöd för föreningarnas medlemsvärvning.

B. Radiohjälpen

Mellan den 15 september och 31 oktober hade förbundet erhållit en radiohjälpsperiod. Under perioden sändes inalles 55 programenheter (informations- och underhållnings-

program) i radio och TV till stöd för insamlingen. Förbundet vill här uttala sitt särskilda tack till intendent Maj Ödman, Radiohjälpen, som ansvarar för insamlingsaktioner inom Sverige Radio. Även lokalradion uppmärksammade olika evenemang under kampanjtiden. Det preliminära resultatet av insamlingen via postgironr 90 19 50-6 är ca 120 000 kronor.

C. Insamlingar

Under hela kampanjen eller delar av perioden pågick även andra insamlingsaktioner. Skolungdom sålde vårt *rockslagsmärke* (ca 450 000 stycken). Universitets- och högskoleläkärer i Stockholm, Göteborg och Malmö bedrev *bössinsamling*. Det gjorde också 4H-klubbar och en del lokalavdelningar, särskilt förnämliga insatser gjordes som vanligt av Skövde- och Kristinehamnsföreningarna. Centerns, Folkpartiets, Moderaternas och Socialdemokraternas kvinnoförbund sålde vår *jubileumstia*.

Kampanjens insamlingsnetto blev i runt tal 400 000 kronor.

D. Information

Till all dagspress distribuerades fyra artiklar, en allmän och tre läkarartiklar som också publicerades i Diabetes. Författarna är ledamöter i läkarrådet. En del specialartiklar infördes i veckopressen. Två »passbitar» (en form av gratisannonser) infördes i överraskande stor omfattning i dagspressen. Dessutom bearbetade en del lokalföreningar kontinuerligt »sin» press. Förbundet framställde två affischer som användes rikligt runt om i landet.

Till informationsdelen kan också räknas de möten, som många föreningar ordnade ute i landet och till vilka förbundet förmedlade ett tjugotal läkare som föredragshållare.

E. KF-butikerna

Som ett led i informationen ingick demonstration av osockrade produkter i drygt 300 KF-butiker en vecka under kampanjtiden.

F. Specialarrangemang

Tre speciella diabetesdagar anordnades i de största städerna, i *Stockholm den 26 september (Skansen)*, i *Göteborg den 30 oktober (Trädgårdsföreningen)* och i *Malmö den 10 oktober (Folkets Park)*. Dessa evenemang, som huvudsakligen hade en informativ målsättning, var upplagda på i stort sett samma sätt. Ett underhållningsprogram med verkliga toppartister omgärdades av seriös information. Programledare på respektive platser var *Max von Sydow*, till vilken styrelsen vill rikta ett stort tack, då han även svarade för samtliga städers artistuppbåd — alla medverkade gratis — Lasse Dalqvist och Lasse Holmqvist. Öppningstalar var på respektive platser generaldirektör Bror Rexed, landshövding Erik Huss och kommunalrådet Gunnar Hejdeman. Underhållningsprogrammet i Malmö sändes i TV.

Kringarrangemangen bestod i visning av de två filmerna »Fyra i mängden» (framställd av Novo/WHO) och »Diabetes en folksjukdom», och en utställning som presenterade insulinet, de blodsocker-

sänkande tablettorna, självtestmaterial och Svenska Diabetesförbundet. Respektive lokalföreningar hade montrar, som visade föreningsarnas verksamhet, och en del företag demonstrerade osockrade produkter. Vid entréerna utdelades broschyren »En svensk av fem» samt informationsblad om respektive ords lokalförening.

G. Nytt informationsmaterial

I anledning av jubileumskampanjen har en hel del nytt material tillskapats. Två nya filmer »Insulinet 50 år» och »Fyra i mängden» finns för utlåning. Broschyrmaterial har utökats med »Var femte svensk», »Diabetikerns kostsituation» samt »Diabetes och försäkring». Dessutom ett flygblad »Säg ja till medlemskap» samt den tidigare omnämnda vandringsutställningen.

Tandsymposium

För att sakkunnigt få frågan om diabetikernas tandstatus belyst sammankallades ett symposium den 8 maj i nya riksdagshuset. I symposiet medverkade tandläkare Olof Kjellman, tandvårnets chef Åke Fjellström, tandförsäkringsutredningens sekreterare medicinalrådet John Hedlin, överläkare Bo Andersson och ordföranden i Växjöföreningen Siv Pålsson. Symposiet leddes av förbundsordföranden.

Konferensen hävdade att tandvården bör behandlas som annan sjukvård i försäkringshänseende. Rönen har förmedlats till statsmakterna. Svenska Epileptikerförbundet och Skandinaviska Tand-

läkarsällskapet anordnade ett nordiskt tandvårdssymposium, i vilket också förbundet genom sin ordförande medverkade. Förbundet har ställt sig bakom en hemställan till utbildningsministern om utbildning av tandhygienister i tillräcklig utsträckning. Frågan om förtur för diabetikerna till kostnadsfri tandvård har tills vidare fått vila, då en allmän tandförsäkring utlovats till 1973. Undersökningar för att befordra en god tandhygien för diabetiker har gjorts av förbundet, och planer finns på att marknadsföra en tandkräm, som är speciellt lämplig mot tandlossning.

Skatteavdrag

Förbundet har hemställt till riksskatteverket om höjda inkomstgränser och högre avdragsgilla belopp för diabetiker. Besked har under hand lämnats om att ingen revidering av avdragspraxis är att vänta 1972.

Diabetesgården, Nordanede

A. Ungdomsverksamhet

I samband med skolornas vintersportlov anordnades ett vinterläger på Diabetesgården. På grund av ringa deltagarantal av ungdomar fick denna gång även anhöriga delta i lägret. Som föreståndare för lägret fungerade sjuksköterskan Birgitta Thurén.

B. Rekreativ verksamhet

Diabetesgården har hållits öppen som rekreativ hem under påsken, sommaren och julen för diabetiker och deras anhöriga. Under dessa tider har gården varit fullbelagd,

Visst kan ni äta sött

— nu med nya Sionon Instant — snabbblösligt

Finns i apotek och specialaffärer
i förpackningar om 200 g och 500 g

Sionon Instant ger snabbare bearbetning vid bakning, lättare bakverk och mörare kakor, är lätt lösligt även i kalla drycker osv.

Sionon Instant är en fullgod ersättning för socker — lika sött — lika gott — utan bismak.

Och ni använder Sionon Instant på samma sätt som socker — i maträtter, bakverk, drycker, filmjök och på bär. Har goda matlagningstekniska egenskaper och tål höga temperaturer.

Sionon innehåller 99,89 % sorbitol, som förekommer i naturen, samt 0,11 % kristallsackarin. Sorbitol är en s.k. sockeralkohol, som är lämplig just för diabetiker.

Rekvirera den nya 60-sidiga receptsamlingen, omarbetad för Sionon Instant. Den ger er råd och anvisningar om hur man bäst använder Sionon Instant, samt mängder av goda, lättlagade recept. Utnyttja Sionon receptsamling och ni får massor av goda idéer till god och spännande mat för diabetiker.

Till Bayer Farma AB
Box 4009, 102 61 Stockholm 4

Sänd mig nya receptsamlingen för Sionon Instant.

NAMN _____

ADRESS _____

POSTNR _____

POSTADRESS _____

Kr. 2:— bifogas i frimärken (t.ex. ett häfte)

och deltagarna har uttryckt stor uppskattning av verksamheten. Som husmor har fru Stina Frisk fungerat. Sammanlagt har ca 300 gäster tagits emot för längre eller kortare perioder.

Bocksjölägret

Diabetesförbundet har under några år av Svenska Handelsbanken förhyrt Bocksjölägret för sommarvistelse för barn och ungdom. Under året förklarade sig banken ämna sälja anläggningen och erbjöd i första hand diabetesförbundet att köpa. Efter långa förhandlingar mellan kassaförvaltaren och banken kunde parterna vid slutet av året enas om köpesumma och övriga försäljningsvillkor. Med hjälp av medel, som flutit in under jubileumskampanjen, kunde fastigheten förvärfvas. Detta innebär bl a att vi nu kan ta emot fler barn än tidigare och att anläggningen kan användas även andra tider på året än sommaren och för andra grupper som kursgård.

A. Barnkoloni

Under två perioder 13 juni—11 juli och 17 juli—14 augusti har anordnats barnkoloniverksamhet med sammanlagt 73 barn i åldrarna 7—14 år.

B. Ungdomsläger

Under tiden 17 juli—14 augusti anordnades ungdomsläger för diabetesungdom i åldern 15—20 år. I lägret deltog 8 ungdomar.

Som föreståndarinna för koloni- och lägerverksamheten har sjuksköterskan, Ingrid Alfredsson, Barnsjukhuset, Göteborg, fungerat.

Assisterande sjuksköterskor har varit Karin Ericsson, Göteborg, och Barbro Svensson, Huskvarna. Docent Kurt Palmén har ansvarat för läkarkontrollen vid lägret. Lägerchef har varit hr Holger Gustafsson, Karlsborg, och dessutom har särskilda lek- och idrottsledare varit anställda.

Reseverksamhet

A. Sällskapsresor

I samarbete med LB Resebyrå arrangerades tre sällskapsresor för diabetiker till Kaprun, Ibiza och Dubrovnik. Sjuksköterskorna Caroline Westin och Gunvor Larsson medföljde på dessa resor. Ett 60-tal diabetiker och deras anhöriga deltog i resorna.

B. Utlandsresor för ungdom

I samarbete med Centralnämnden för skolungdomsutbyte har förbundet liksom under tidigare år kunnat sända ett 15-tal diabetesungdomar på ca en månads vistelse i lämpliga hem, företrädesvis i England.

Textilinsamling

I samarbete med Ystads Export AB har textilinsamling bedrivits under året. Då allt fler organisationer tagit upp liknande verksamhet har resultatet blivit något sämre än föregående år.

Rikslotteri

Det rikslotteri, som startades under hösten 1970 och sträckte sig in över de första fyra månaderna av året, blev i likhet med alla andra rikslotterier under detta år mycket

svårsålt, vilket sammanhänger med oron på arbetsmarknaden vid denna tid. I anledning av jubileumsåret fick förbundet ett extra rikslotteri under våren—sommaren. Detta lotteri blev däremot slutsålt på mycket kort tid.

Jultian

Liksom tidigare år har förbundets jultia utsänts till medlemmar och fackföreningar. Jultian har inbringat närmare 30 000 kronor. Styrelsen riktar ett varmt tack till alla givare.

Tidningen DIABETES

Tidningen har under året utkommit med 6 nummer. Upplagan har varit 18 500 exemplar. Beträffande ekonomin hänvisar vi till särskilt bokslut.

Sergelreklam

Sergelreklams verksamhet som planenligt pågått under året hade märkbar känning av det under 1971 rådande sämre konjunkturläget. Utvecklingen i slutet av året tyder dock på ett positivare resultat 1972. Se den ekonomiska redogörelsen.

Test av livsmedel

Även under 1971 har frågor om olika sötningsmedel i hög grad präglat Testkommitténs arbete. Kommittén bestående av assistent Ulla Sahlén och licentiat Hans Gutenberg, Folkhälsan, samt dr Bo Andersson och Ingmar Nygren-Bonnier diskuterade i slutet av året med representanter för det nya livsmedelsverket om vilken funk-

tion testkommittén kunde fylla i framtiden. Diskussionerna ger vid handen, att det efter den nya livsmedellagens tillkomst finns ett kanske ännu mer uttalat behov av testning än tidigare. Vid årets slut fanns på den svenska marknaden ett 40-tal produkter som försetts med förbundets granskningsmärke.

Broschyrer

Diabetesförbundet har under året framställt fyra nya broschyrer: »Diabetes och försäkringar», »Diabetikernas kostsituation», »En svensk av fem» samt en översättning av broschyren »Vad är sockersjuka» till finska.

Internationellt

Förbundet är anslutet till den Internationella Diabetesfederationen (IDF). IDF:s tidning News Bulletin har under året utkommit med två nummer.

Förbundet har representerats vid sammanträdet med Nordiska diabetikers Samarbetskommitté i Köpenhamn den 6 november.

Diabetesförbundet har övertagit sekretariatet för Skandinaviska Sällskapet för diabetesforskning och har därmed fått direkt kontakt med de flesta diabetesforskarna i Norden.

Ledamöterna i förbundets Läkarråd ingår i det skandinaviska sällskapet för diabetesforskning liksom också i det europeiska diabetesläkarsällskapet.

Slutord

Målsättningen för det svenska diabetesförbundets verksamhet har

allt klarare kunnat uttryckas som en strävan mot likställighet mellan diabetiker och icke-diabetiker. De praktiska linjerna för denna strävan har i stadgarna uttryckts som ett arbete för diabetikernas medicinska och sociala intressen och ett stöd åt diabetesforskning. Enligt stadgarna skall förbundet också bygga ut föreningsnätet och skapa ett starkt förbund. Jubileumskampanjen har givit en stärkt ekonomi och spritt mycken information. Nu måste detta ge resultat i ett högre medlemsantal. Organisationsarbetet bör få en fastare form bl a genom en sammanhållande mellanledsorganisation för föreningarna inom ett län. Ett förslag till nya stadgar har detta syfte.

Viktigt blir också att få förbundet väl förankrat i de handikappråd, som riksdagen beslutat om i kommuner och landstingsområden.

De ekonomiska förbättringar som uppnåtts under jubileumsåret är emellertid av engångsnatur. Förbundets ekonomi måste ytterligare stabiliseras. Arbetet måste vidare decentraliseras till länen i högre grad än nu.

De stora frågor som under året sysselsatt förbundet vid sidan av

kampanjen är tandvård för diabetiker och diabetessjukvård. Vissa praktiska resultat har börjat av-sätta sig, en öppen diabetessjukvård knuten till den slutna sjukvården. En sådan lösning ligger som så ofta hävdats från förbundet helt i linje med den strävan till effektivitet och förbilligande av sjukvården som myndigheterna tvingas till. Förbundet har numera god kontakt med läkarna inom de flesta landstingsområden. Kursverksamhet och konferenser med läkare och sjuksköterskor och sjukhusadministratörer skall ytterligare förbättra förhållandena. Patienterna bör själva få visst inflytande på vården.

För det gångna årets storartade prestation tackas läkarrådet, föreningarna och förbundets anställda. Vi tackar också socialdepartementet och socialstyrelsen för vad som skett på hjälpmedelssidan och och även i form av direkt anslag. Många förbundsmedlemmar och många utanför förbundet har lämnat gåvor och testamenterat sin kvarlåtenskap till diabetikerna.

För detta förtroende och för ekonomisk och annan hjälp tackar styrelsen varmt.

Stockholm den 8 april 1972

STYRELSEN

SVENSKA DIABETESFÖRBUNDETS BOKSLUT 31/12 1971

Ingående balansräkning den 1/1 1971

<i>Tillgångar</i>		<i>Skulder och eget kapital</i>	
Kassa	1 010:—	Källskatt	8 095:—
Bankräkningar	437 670:49	Diverse skulder	9 802:44
Postgiro 90 09 01	28 767:90	Tidskriften Diabetes	21 449:21
Aktier ¹⁾	126 227:94	Linders minnesfond, dispo- nibla medel	1 534:90
Diabetesgården ²⁾	50 000:—	Kapital konto	
<i>Fordringar</i>		1/1 70	654 899:94
Förlagsböcker	200:—	Årets vinst ..	191 626:91
Sergelreklam	51 000:—		846 526:85
Kommuner m fl	92 000:—		
Förskott	4 100:—		
Lotteri 1970—71 utlägg	57 745:38		
Forskningsfonden	38 686:69		
	<hr/>		<hr/>
	Kronor 887.408:40		Kronor 887.408:40

¹⁾ Deklarationsvärde 31/12 1970 för aktieinnehavet kr 125 400:—

²⁾ Taxeringsvärde 30 000:—

Vinst- och förlusträkning

<i>Kostnader</i>		<i>Intäkter</i>	
Kansli, löner ...	147.294:51	Sergelreklams andel i kansli- kostnader	15 000:—
» arb.givar- avgifter .	20 335:—	Diabetes andel i kanslikostn.	20 582:49
» omkostn.	32 511:80	Jubileumsåret 1971	379 149:—
Resekostnader	13 046:70	Räntor	22 513:64
Övriga omkostnader enl spec	77 419:93	Aktieutdelningar	8 250:—
Nordanede	22 861:87	Medlemsavgifter	78 709:—
Bocksjölägret	38 874:26	Anslag	30 000:—
Hjälperksamhet	4 825:—	Gåvor	58 164:45
Brevskolekurs	134:54	Gåvor till Hjälpfonden ...	75:—
Broschyrer	10 660:99	D-dagen 1970	414:85
Lotteri 1970/71	29 362:51	Jultian	29 212:06
Inventarieköp	308:85	Julinsamling	327:—
Avskrivningar:		Påskprydnader	568:—
Nordanedegården	49 999:—	Brevmärken	332:—
Fastigheten Bocksjö	150 000:—	ID-kort	1 632:76
	<hr/>	Textilinsamling	25 572:72
	597 634:96	Test av livsmedel	4 551:95
Överskott 1971	113 952:42	Lotteri 1969/1970	12 446:47
	<hr/>	Lotteri 1971 extra	14 356:55
	Kronor 711 587:38	Återförd reservation	9 729:44
			<hr/>
			Kronor 711 587:38

Utgående balansräkning den 31/12 1971

<i>Tillgångar</i>		<i>Skulder och eget kapital</i>	
Kassa	1 500:—	Anställdas källskatt	9 533:—
Bank	482 154:97	Skuld till Riksförsäkrings-	
Postgiro	38 903:71	verket	5 720:—
Diabetesgården ¹⁾	1:—	Leverantörskulder	5 965:26
Deposition	500:—	Felgireringar	730:—
Fastigheten Bocksjö ²⁾	200 000:—	Linders fond, disp. medel .	169:90
Inventarier	1:—	» » avräkning ..	156:65
Förlagsböcker	7 423:46	Lån SHB för Bocksjö	200 000:—
Aktier ³⁾	332 589:67		
Sergelreklam	50 434:—		
Fordringar å kommuner mfl	41 903:27	<i>Kapital</i>	
Redovisningsförskott	4 600:—	Per 31/12 1970 867 776:06	
Interimsfordran (företbetald		Överskott 1971 113 952:42	981 728:48
hyra)	5 250:—		
Divrese fordringar	20 518:—		
Forskningsfonden	18 224:21		
	Kronor 1 204 003:29		Kronor 1 204 003:29

¹⁾ Taxeringsvärde 30 000:—

²⁾ » 355 100:—

³⁾ Aktieinnehavets deklarationsvärde den 31 december 1971 utgjorde kr 359 425:—

SPECIFIKATION AV DIABETESFÖRBUNDETS OMKOSTNADER

<i>Specifikation av reskostnader</i>		<i>Porto, transporter</i>	
Resor till sammanträden sty-		Försäkringar	12 391:55
relse och AU	9 336:15	Representation, uppvakning .	32:—
Besök vid Df-möten	3 122:60	Årsavgift till IDF	1 477:44
Regionala styrelsekonferenser .	587:95	Tidningar, böcker	3 022:95
	13 046:70	Kostnader för bildande av lo-	720:87
		kalförening	100:—
<i>Specifikation av övriga</i>		Revisionskostnader	7 450:—
<i>omkostnader</i>		Filmer	1 436:25
Diverse omkostnader	2 157:52	Medlemsregister	1 977:97
Arvoden styrelse och AU	8 695:—	Medlemsblock	/ 110:—
Sammanträdeskostnader styrel-		Kostn. vid förbundets resor ./.	1 118:45
se och AU	4 061:90	Anslag till Malmöföreningen .	15 000:—
Kontorsmaterial, trycksaker .	13 119:13		
Teleavgifter	7 005:80	Summa omkostnader	77 419:93

Specifikation av verksamheten NORDANEDE 1/1—31/12 1971

<i>Kostnader</i>		<i>Intäkter</i>	
Löner	34 027:12	Inbetalade avgifter	69 855:25
Arbetsgivaravgift	4 250:—	Gåvor	4 500:—
Livsmedel	28 429:94		74 355:25
Förbrukningsartiklar	55:60	Nettokostnad för förbundet .	22 861:87
Tvätt	1 520:65		
Elförbrukning	8 637:11		
Teleavgifter	1 389:20		
Resor och transporter	2 621:54		
Försäkringar	1 778:—		
Reparationer	697:80		
Inventarietköp	12 108:37		
Diverse kostnader	1 701:79		
	Kronor 97 217:12		Kronor 97 217:12

Specifikation av verksamheten BOCKSJÖ 1/1—31/12 1971

<i>Kostnader</i>		<i>Intäkter</i>	
Arbetsgivaravgifter	7 025:—	Inbetalda avgifter	103 916:72
Löner	56 242:44	Gåvor	9 070:—
Livsmedel	49 579:94		112 986:72
Läkarvård och medicin	2 899:79	Nettokostnad för förbundet	38 874:26
Bilkostnader	5 903:—		
Inventarietköp	2 655:16		
Diverse kostnader	9 555:65		
Hyra	18 000:—		
	Kronor 151 860:98		Kronor 151 860:98

TIDSKRIFTEN DIABETES ÅR 1971

<i>Kostnader</i>		<i>Intäkter</i>	
Tryckningskostnader	48 908:53	Prenumerationer	72 950:50
Adressering, expediering	11 454:27	Lösnummerförsäljning	783:25
Portokostnader	21 437:84	Annonsinkomster	34 842:13
Klichékostnader	912:—		
Arvoden	408:24		
Administration	20 582:49		
Omkostnader	4 654:51		
Diabetesbandet	218:—		
	Kronor 108 575:88		Kronor 108 575:88

LYDIA OCH OSCAR LINDERS MINNESFOND

Styrelsens årsberättelse för verksamhetsåret 1971

Styrelsen har bestått av följande personer: fru Nancy Eriksson, ordf, hr Lennart Dahlström, kassaförvaltare, fru Siv Pålsson, hrr Walter Järild, Stig Andersson, Rolf Luft och Kurt Eklöf.

Suppleanter har varit fru Carin Dandenell och hr Stig Sandberg.

Vid sitt sammanträde den 15 november beslöt styrelsen att enligt

fondens bestämmelser anslå 9/10 av räntan på kapitalet för utdelning till 22 sökande med en summa av 200 kronor till var och en.

Beträffande fondens ekonomi hänvisas till bifogade sammandrag av räkenskaperna för året.

Stockholm den 8 april 1972

STYRELSEN

LYDIA OCH OSCAR LINDERS MINNESFOND 1971

<i>Tillgångar</i>	
Aktier deponerade i Svenska Handelsbanken depå S 14663899	68 644:15
Depåkonto SHB S 14663899	5 803:60
	Kronor 74 447:75
<i>Eget kapital</i>	
Kapital per 1/1 1971	74 110:75
Kapitaliserad avkastning 1971	337:—
	Kronor 74 447:75
Deklarationsvärde 31/12 1971 för aktieinnehavet kr 54 317:—	

STIFTELSEN SVENSKA DIABETESFÖRBUNDETS FORSKNINGSFOND

Styrelsens årsberättelse för verksamhetsåret 1971

Styrelsen — bestående av samma personer som utgör Svenska Diabetesförbundets styrelse — har varit fru Nancy Eriksson, ordf, hr Lennart Dahlström, kassaförvaltare, fru Siv Pålsson, hrr Walter Järild, Stig Andersson, Rolf Luft, Kurt Eklöf, Yngve Stranke, Gunnar Engleson, Rickard Olsson, Karl-Erik Johansson, Sven Svärd, Arne Lännström, Börje Larsson, Per Köhlin och Evert Hultqvist.

Styrelsen har under året hållit två sammanträden. Vid sammanträdet den 8 maj beslöt styrelsen, efter att ha inhämtat Läkarrådets yttrande över inkomna ansökningar, att utdela 140 000 kronor enligt bifogade förteckning. Ut-

över ovannämnda belopp har från Forskningsfonden anslagits 130 836 kronor för en forskningstjänst vid Karolinska Sjukhuset samt 4 000 kronor till diabetesdispensären i Solna.

Vid sammanträdet den 21 november beslöt styrelsen att för år 1972 ställa 150 000 kronor till förfogande för vetenskaplig forskning rörande diabetes och som en hedersbetygelse för läkarrådets ordförande dr Bo Andersson i samband med hans 60-årsdag kalla bidraget för Bo Anderssons forskningsbidrag.

Beträffande stiftelsens ekonomi hänvisas till bifogade sammandrag av räkenskaperna för år 1971.

Stockholm den 8 april 1972

STYRELSEN

SVENSKA DIABETESFÖRBUNDETS HJÄLPFOND

Styrelsens årsberättelse för verksamhetsåret 1971

Styrelsen har bestått av följande personer: fru Nancy Eriksson, ordförande, hr Lennart Dahlström, kassaförvaltare, fru Siv Pålsson, hrr Walter Järild, Stig Andersson, Rolf Luft och Kurt Eklöf.

Suppleanter har varit fru Carin

Dandenell och herr Stig Sandberg.

Styrelsen har haft 7 sammanträden varvid 12 bidragsansökningar bifallits och anslag har beviljats med sammanlagt 5 740 kronor.

Grunderna för bidrag är hjälpbehov av mera tillfällig karaktär.

Stockholm den 8 april 1972

STYRELSEN

SVENSKA DIABETESFÖRBUNDETS FORSKNINGSFOND

Resultaträkning för år 1971

<i>Kostnader</i>		<i>Intäkter</i>	
Utbetalda anslag	195 223:—	Räntor	31 474:54
varav beviljade 1970 .... /.	40 500:—	Aktieutdelningar	5 650:—
	154 723:—	Testamenten, donationer	64 895:28
1971 beviljade men ej utbetal-		Gåvor till forskning	137 308:87
da anslag	166 113:—	Gåvor i st f blommor	26 763:—
Reservation för anslag 1972	150 000:—	Diverse intäkter	3 888:85
Reservation för social under-		Årets underskott	219 654:96
sökning	15 000:—		
Kostnader för läkarrådet ..	1 258:50		
Diverse kostnader	2 541:—		
	<hr/>		
	Kronor 489 635:50		Kronor 489 635:50

Balansräkning per 31/12 1971

<i>Tillgångar</i>		<i>Skulder</i>	
Bank	441 969:12	Diabetesförbundet	18 224:21
Aktier	195 519:45	Beviljade ej utbetalda anslag	192 613:—
		Reserverade medel för anslag	
		1972	150 000:—
		Reserverade medel för social	
		undersökning	15 000:—
		<i>Kapital</i>	
		Per 1/1	481 306:32
		Underskott .. /.	219.654:96
			261 651:36
	<hr/>		
	Kronor 637 488:57		Kronor 637 488:57

Aktiernas deklarationsvärde per 31/12 1971 utgjorde kr 222 170:—

AKTIEINNEHAV PER 31/12 1971

Svenska Diabetesförbundet

75 Atlas Copco	300 Svenska Kullager (därav 100 B fria)
300 L M Ericsson B	100 Billerud
300 Hevea	100 Cellulosa
300 Providentia	100 Ratos
100 Stora Kopparberg	
	332 589:67

Svenska Diabetesförbundet — forskningsfonden

210 Atlas Copco	100 Stora Kopparberg
200 L M Ericsson B	100 Svenska Kullager
200 Investor	
100 Providentia	195 519:45
	<hr/>
	Kronor 528 109:12

FÖRTECKNING ÖVER UTDELADE FORSKNINGSANSLAG ÅR 1971

1. *Algvere, Peep o medarb, Stockholm*: Studier av diabetesretinopati med elektroretinografi och fluoresceinangiografi ..... 4 000:—
2. *Andersson, Arne, Uppsala*: Studier av isolerad Langerhansk övävnad i vävnadskultur samt den terapeutiska effekten av insulaetransplantation till diabetiska försöksdjur ..... 6 000:—
3. *Asplund, Kjell, Uppsala*: Fortsatta studier av den funktionella mognaden hos de Langerhanska öarnas B-celler ..... 6 000:—
4. *Berne, Christian, Uppsala*: Studier över fettmetabolismen i de Langerhanska öarna hos obesa hyperglykemiska möss ..... 3 000:—
5. *Borglund, Erik, Uppsala*: Fortsatta kvantitativa histokemiska studier av energirika metaboliter i de Langerhanska öarnas B-celler ..... 3 000:—
6. *Danielsson, Åke, Umeå*: Langerhanska öarnas betydelse för exokrina pankreasfunktionen ..... 6 000:—
7. *Efendić, Suad, Stockholm*: Studier av effekt av arginin och glykos på insulinfrisättning hos normala människor och hos diabetiker ..... 10 000:—
8. *Fahlin, Martin, Göteborg*: Studier av insulinsekretionen vid obesitas före och efter långvarigt arbete ..... 3 000:—
9. *Gennser, Gerhard o medarb, Malmö*: Undersökning av glykogenolysaktiviteten i lever hos människa under fosterlivet ..... 3 000:—
10. *Gundersson, Jörgen, Malmö*: Studium av diabetesangiopathin med mätningar av det systoliska blodtrycket i fingrar, anklar och stortår i relation till motsvarande armbloodtryck ..... 3 000:—
11. *Gunnarsson, Rolf, Uppsala*: Studier av degenerationsmekanismen i B-celler hos spontandiabetiska möss (gensymbol db.) ..... 5 000:—
12. *Gylfe, Erik, Umeå*: Studier av B-cellernas innehåll av fria aminosyror vid olika typer av stimulerad och hämmad insulinsekretion ..... 3 000:—
13. *Idahl, Lars-Åke, Umeå*: Studier över relationerna mellan B-cellernas innehåll av adenosintrifosfat, deras glukosmetabolism samt sekretion av insulin i ett mikropfusionssystem ..... 7 000:—

14. <i>Lernmark, Ake, Umeå</i> : Studier av naturliga och syntetiska aminosyror s effekt på insulinfrisättningen från isolerade Langerhanska öar	7 000:—
15. <i>Lundqvist, Ingmar, Lund</i> : Studier över det adrenerga systemets blodglykosreglerande funktion med speciell hänsyn till de alfa- och beta-adrenerga receptorernas betydelse för insulinfrisättningen samt för glykogenolytisk aktivitet i lever- och muskelvävnad hos mus	6 000:—
16. <i>Lundqvist, Gudmar, Uppsala</i> : Fortsatta studier av de glucagonproducerande cellerna i de Langerhanska öarna	5 000:—
17. <i>Lunell, Nils-Olov o medarb, Stockholm</i> : Undersökning rörande humant placenta lactogen, dess relation till plasmanivåer av insulin, lipider, ketonkroppar och dess värde som mått på placentafunktion hos gravida kvinnor med diabetes mellitus	5 000:—
18. <i>Rosenqvist, Urban, Stockholm</i> : Studium av pankreas insulinfrisättningsmekanism hos människor med hypothyreos	8 000:—
19. <i>Scheynius, Annika, Umeå</i> : Utvecklandet av en in vitro-teknik för undersökning av allexanets verkningsmekanism på B-cellerna i de Langerhanska öarna	3 000:—
20. <i>Sehlin, Jan-Ove, Umeå</i> : Studium av membrantransporten av glukos i B-celler med olika funktionstillstånd ..	6 000:—
21. <i>Sjöström, Lars, Göteborg</i> : Fortsatta metaboliska studier av hyperplasiafetma och hypertrofiafetma. Närmast skall fettassimileringen studeras basalt och under kolhydrat-»feeding»	5 000:—
22. <i>Säve-Söderbergh, Johan, Göteborg</i> : Elektromikroskopiska studier av basalmembrantjocklek i muskelkapillärer hos kvinnor med förstadier till diabetes mellitus ..	7 000:—
23. <i>Westermarck, Per, Uppsala</i> : Fortsatta studier av hyaliniseringsprocessen i de Langerhanska öarna	4 000:—
24. <i>Widström, Anders, Stockholm</i> : Försök in vivo att på människa vidare karakterisera verknings sättet av sulfonylureas blodsockersänkande effekt	8 000:—
25. <i>Wilander, Erik, Uppsala</i> : Vidare studier av pankreasvävnadens regenerationsförmåga samt streptozotocin-diabetes hos kinesisk dvärghamster	7 000:—
26. <i>Österberg, Yngve, Umeå</i> : Spottkörtelvävnadens struktur vid exogen och endogen diabetes mellitus	7 000:—
	Kronor 140 000:—

BOKSLUT FÖR SERGELREKLAM PER 31/12 1971

Ingående balanskonto 1/1 1971

<i>Debet</i>		<i>Kredit</i>	
Svenska Diabetesförbundet ..	51 000:—	Kassa	3 561:15
Seller's Reklam	3 575:45	Postgiro	4 687:36
Leverantörer	9 542:29	Bank	47 992:58
Mervärdeskatt	2 971:17	Annonsörer	3 822:18
Gatukontoret	7 000:—	Inventarier	22 236:65
Kapitalkonto			
Balanserade vinstmedel ...	8 211:01		
	Kronor 82 299:92		Kronor 82 299:92

Vinst- och förlustkonto 31/12 1971

<i>Debet</i>		<i>Kredit</i>	
Omkostnader	994:58	Försäljning	53 024:49
Hyror	7 157:85	Provisioner	386:—
Service	16 846:06	Räntor	1 261:28
Andel i förvaltningskostnader	15 000:—	Kapitalkonto	
Annonsörer (avskrivning) ..	544:43	Årets nettoförlust	5 871:15
Inventarier (avskrivning) ..	20 000:—		
	Kronor 60 542:92		Kronor 60 542:92

Utgående balanskonto 31/12 1971

<i>Debet</i>		<i>Kredit</i>	
Kassa	154:50	Svenska Diabetesförbundet ..	50 434:—
Postgiro	1 722:16	Seller's Reklam	1 500:—
Bank	24 020:15	Leverantörer	2 392:71
Annonsörer	5 001:91	Kapitalkonto	
Hyror (förskott)	10 000:—	Balanserad vinst .	8 211:01
Mervärdeskatt	541:20	Årets förlust ./.	5 871:15
Inventarier	15 226:65		2 339:86
	Kronor 56 666:57		Kronor 56 666:57

Bruttoomsättning 1971 (utan Moms)

Försålda annonsutrymmen ..	129 230:42
Utdebiterade servicearbeten .	24 794:80
Provisionsintäkter	386:—
	Kronor 154 411:22

REVISIONSBERÄTTELSE

Undertecknade, som utsetts att granska räkenskaper och förvaltning för *Svenska Diabetesförbundet* avseende år 1971 får efter avslutad revision avgiva följande berättelse.

För fullgörande av vårt uppdrag har vi tagit del av protokoll, räkenskaper, styrelsens förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkningarna, som slutar på kronor 711.587: 38 och kronor 1.204.003: 29, liksom separat resultaträkning upprättad för tidskriften *Diabetes*, vilken slutar på kronor 108.575: 88, samt även övriga handlingar, vilka lämnar upplysning om förbundets ekonomi och förvaltning.

Förbundets räkenskaper har detaljgranskats av Lindebergs Revisionsbyrå Aktiebolag.

Den av oss företagna revisionen har icke givit anledning till anmärkning med avseende på de till oss överlämnade redovisningshandlingarna, förbundets bokföring, inventeringen av dess tillgångar eller eljest beträffande förvaltningen av förbundets angelägenheter.

Vi tillstyrker, att riksstämman fastställer den av styrelsen framlagda balansräkningen samt beviljar styrelseledamöterna ansvarsfrihet för förvaltningen under den tid redovisningen omfattar.

Stockholm den 3 maj 1972

Rolf Rydén

L. Hammarström

B. Lindeberg
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Undertecknade, som utsetts att granska räkenskaper och förvaltning för *Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets Forskningsfond* avseende år 1971, får efter avslutad revision avgiva följande berättelse.

För fullgörande av vårt uppdrag har vi tagit del av protokoll, räkenskaper, styrelsens förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkningarna, som slutar på respektive kronor 489.635: 50 och kronor 637.488: 57, liksom övriga handlingar, vilka lämnar upplysning om stiftelsens ekonomi och förvaltning.

Den av oss företagna revisionen har icke givit anledning till anmärkning med avseende på de till oss överlämnade redovisningshandlingarna, stiftelsens bokföring, inventeringen av dess tillgångar eller eljest beträffande förvaltningen av stiftelsens angelägenheter.

Vi tillstyrker, att riksstämman fastställer den av styrelsen framlagda balansräkningen samt beviljar styrelseledamöterna ansvarsfrihet för förvaltningen under den tid redovisningen omfattar.

Stockholm den 3 maj 1972

Rolf Rydén

L. Hammarström

B. Lindeberg
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Undertecknade, som utsetts att granska räkenskaper och förvaltning för *Lydia och Oscar Linders minnesfond* avseende år 1971, får efter avslutad revision avgiva följande berättelse.

För fullgörande av vårt uppdrag har vi tagit del av protokoll, räkenskaper och styrelsens förvaltningsberättelse med räkenskapssammandrag som slutar på kronor 74.447 : 75.

Den av oss företagna revisionen har icke givit anledning till anmärkning med avseende på de till oss överlämnade redovisningshandlingarna, stiftelsens bokföring, inventeringen av dess tillgångar eller eljest beträffande förvaltningen av stiftelsens angelägenheter.

Vi tillstyrker, att riksstämman fastställer det av styrelsen framlagda räkenskapssammandraget samt beviljar styrelseledamöterna ansvarsfrihet för förvaltningen under den tid redovisningen omfattar.

Stockholm den 3 maj 1972

Rolf Rydén

L. Hammarström

B. Lindeberg
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Undertecknade, som utsetts att granska räkenskaper och förvaltning för den i Svenska Diabetesförbundet ingående oregistrerade *Firma Sergel-reklam* avseende verksamhetsåret 1 januari—31 december 1971, får efter avslutad revision avgiva följande berättelse.

För fullgörande av vårt uppdrag har vi tagit del av räkenskaper och upprättat räkenskapsutdrag, vinst- och förlust- samt balansräkningar, som slutar på respektive kronor 60.542 : 92 och kronor 56.666 : 57.

Den av oss företagna revisionen har icke givit anledning till anmärkning med avseende på de till oss överlämnade redovisningshandlingarna, företagets bokföring, inventeringen av dess tillgångar eller eljest beträffande förvaltningen av företagets angelägenheter.

Vi tillstyrker, att riksstämman fastställer den av styrelsen framlagda balansräkningen samt beviljar styrelseledamöterna ansvarsfrihet för förvaltningen under den tid redovisningen omfattar.

Stockholm den 3 maj 1972

Rolf Rydén

L. Hammarström

B. Lindeberg
Auktoriserad revisor

FÖRENINGSNYTT

HÄRNÖSAND

Södra Ångermanlands Diabetesförening, som söndagen den 12 mars höll årsmöte i Härnösand, har börjat med en ny aktivitet, nämligen med träffar tillsammans med föräldrar till diabetikerbarn. Uppslutningen var stor och diskussionsintresset visade att det var en angelägen mötesform som föreningen startat.

Vid årsmötet framkom att föreningen, som ökat med 13 medlemmar under det gångna verksamhetsåret, fått bidrag av sju kommuner i området. Tillsammans har dessa gett 2 600 kronor. Årsmötet beslöt anslå 1 000 kronor till förbundets forskningsfond samt 1 000 kronor till diabetesgården i Nor-danede. Vid mötet redogjorde dr Kerstin Ågren för sitt arbetsfält, långtidsvården.

E S

KALMAR

Diabetesföreningen i Kalmar m o beslöt vid sitt årsmöte att i två omgångar skänka 10 000 kronor till Diabetesförbundet. De första 5 000 sändes omgående till förbundet, 3 000 till forskningsfonden och 2 000 till förbundets verksamhet. De övriga 5 000 överlämnas vid förbundets riksstämma i Landskrona. De 10 000 kronorna är pengar man fått genom gåvor och lotterier.

Föreningens årsmöte, som hölls i klubblokalen på Kungsgårdsvägen i Kalmar, leddes av Åke Hällstrand. Man beslutade att under våren arrangeras informationsträf-

far med medverkan av dietister och sjuksköterskor. Träffar som förläggs till Borgholm, Emmaboda och Nybro syftar till att bli få fram »dolda» diabetiker. Årsmötets 50 deltagare diskuterade en ordnad förvård för diabetiker. Förvården är ett viktigt medel för att förhindra senkomplikationer, som kan sluta med amputationer.

S J

NORBERG

Diabetesföreningen i Norberg m o har hållit årsmöte på Björkängen. Ordf. Tage Carlsson kunde hälsa ett 60-tal välkomna. Parentation hölls över fyra avlidna medlemmar. Rapporter lämnades från styrelsekonferensen i Kumla och från HCK-mötet. Tage Carlsson rapporterade om de kommunala anslagen på 1 000 kr från Fagersta och 500 kr från Norberg.

Det beslutades att föreningen skall trycka en broschyr i reklam-syfte. I stället för blommor vid avlidnas bårar skall pengar sändas till forskningsfonden. Styrelsen fick i uppdrag att ordna en resa till Åland i maj.

En pensionärsgrupp från Fagersta under ledning av Ester Berggren framförde en teaterpjäs som livligt uppskattades. V sekr John Larsson avtackades med blommor och mötet avslutades med kaffe och smörgås.

U C

NYKÖPING

Nyköpingsortens Diabetesförening har hållit årsmöte. Ordföranden Rolf Wahlstedt, sekreteraren Arne Andersson och kassören Ingvar Karlsson omvaldes.

Av verksamhetsberättelsen fram-

Titta!

Osockrad kallrörd nyponsoppa som bara Ekströms har.

Bra för Dej som håller igen på kalorierna! Oumbärlig för Dej som måste avstå från socker. Toppen för Dej som vill söta efter egen smak. Varje portion om 2,5 dl ger Dej endast 79 kalorier — kolhydrater motsvarande en fruktportion och hela dagsbehovet c-vitamin (60 mg).

Granskad av

gick att föreningen har 138 medlemmar och att man under året har inlett en medlemsvärvningskampanj som pågår fram till höstmötet. Vidare har man utmanat samtliga föreningar med ett lotteri. Efter att ha sålt lotter tre lördagar i följd lyckades man uppnå en vinst på 942 kronor. Man hade utmanat med 1 500 kronor, varför föreningen vid ett möte i oktober beslutade att lägga till det resterande beloppet.

A A

KIRUNA

Vid årsmötet med Kiruna Diabetesförening den 27 februari kom ett 80-tal av föreningens cirka 180 medlemmar. Det blev sedvanliga årsmötesförhandlingar. I styrelsen invaldes Karin Olofsson. Efter själva förhandlingarna deltog närmare 50-talet gäster från föreningen i Gällivare-Malmberget. De fick lyssna till bl a ett föredrag om diabetesforskningens framsteg av docent Ingbert Täljedahl från Umeå histologiska institution.

A W

ARVIDSJAUR

Arvidsjaur's Diabetesförening fortsätter att öka sitt medlemsantal. För närvarande har föreningen 83 medlemmar varav 10 stödmedlemmar. Det betyder en ökning med totalt tio. Vid årsmötet lämnade länsföreningens ordförande Börje Larsson en information i diabetesfrågor. Styrelsen fick i uppdrag att utse representanter till riksstämman.

T L

OSKARSHAMN

Oskarshamnsortens Diabetesförening har haft årsmöte i Forsam-

lingshemmet under Ivar Carlssons ordförandeskap. Årsmötet hade samlat ett 50-tal deltagare.

Svenska Diabetesförbundets stora kampanj under 1971 torde enligt årsberättelsen ha medverkat till den stora medlemsökningen i Oskarshamnsföreningen. Ökningen var 63 till 253. Till ombud vid riksstämman i Landskrona utsågs ordföranden Ivar A Carlsson.

Efter årsmötesförhandlingarna följde kaffesamkväm, varunder Peter Ljung underhöll med pianomusik. Ett lotteri anordnades under kvällen och inbringade 200 kr.

H W

VISBY

Gotlands Diabetesförening har haft sitt årsmöte i länsresidensets sessionssal, i närvaro av 50-talet medlemmar. Landshövding Torsten Andersson ledde förhandlingarna. Av årsberättelsen framgick att föreningen har 150 medlemmar. Föreningen har tillställt sjukvårdsförvaltningen en skrivelse med begäran om ett större sortiment sockerfria varor i lasarettets kiosk och cafeteria. En liknande skrivelse skall nu gå till affärerna och restaurangerna.

Billy Lyander informerade på mötet om det kommande handikapprådet, där diabetesföreningen ingår som organisation i den medicinska gruppen. Blindkonsulent Barbro Stenström redogjorde för synskador och de hjälpmedel som synskadade har att tillgå. Föreningen skall göra en förfrågan hos sjukvårdsförvaltningen om ekonomiskt bidrag till lägervistelse för ungdomar i föreningen.

B L

Alla våra safter, sylter, kompotter och konserver är granskade av Svenska Diabetesförbundet.

Heistads diabetes-sortiment ger stora valmöjligheter: safter, sylter, marmelader, kompotter, konserverade grönsaker. Alla är osockrade, men inte osötade. Sötningemedlet är sorbitol och sackarin.

Prova Heistad nästa gång för den goda smakens skull.

Granskat av

Heistad

tre Säljare

Stockholm 08/81 01 25 • Göteborg 031/16 31 70 • Malmö 040/68 787

ESKILSTUNA

Diabetesforskningen måste till stor del bäras upp av de sjuka själva, bland annat genom de insamlingar som diabetikernas organisationer svarar för. När det i maj drar ihop sig till riksstämman i Landskrona kommer också diabetikerna från Eskilstuna-Strängnäsområdet med ett mycket förnämligt bidrag för kommande forskningsarbete. Strängnäsavdelningen inom Eskilstunaföreningen utlovade i samband med årsmötet att ge 2 500 kr till insamlingen och allt tyder på att bidraget från Eskilstunahåll blir av samma storlek. Det innebär 5 000 kronor från Eskilstuna Diabetesförening.

Det var Eskilstuna sockersjukesförening som samlades till årsmöte i Folkets hus, men efter förhandlingarna hette organisationen — nu med 373 medlemmar — Eskilstuna Diabetesförening. Föreningen fick också ny ordförande på söndagen. Hällbybon Birger Walleborn, som lett föreningen i fem år, önskade avgå och till ny ordförande valdes Rolf Anterot. Den avgående ordföranden avtackades för sina insatser med blommor och minnesgåvor av Sören Grawelli.

Efter förhandlingarna följde ett samkväm där mötesdeltagare i alla åldrar fick roa sig under ledning av Bengt Larsson. Då dök också trollande Mr Colland upp och visade en del mystiska tricks.

U L

EKSJÖ

Uppslutningen var stor då Jönköpings läns Östra Diabetesförening höll årsmöte. För ett mycket intressant anförande svarade kanslichef

Ingmar Nygren-Bonnier. Ordföranden, Per-Göran Claesson, Vetlanda, välkomnade och höll presentation över två medlemmar som gått bort under året.

Kanslichef Nygren-Bonnier berättade i sitt anförande om vikten av att informationen sprids genom broschyrer och även genom massmedia. Han påpekade också att broschyrer även utgivits på finska.

I fjol var det 50 år sedan insulinet upptäcktes och detta har uppmärksamats med jubileer av olika slag. Det har uppmärksamats av radio, TV och tidningar. På de olika arrangemangen har 400 000 kr insamlats. För dessa pengar kunde Bocksjöläget utanför Karlsborg inköpas. Det är ämnat för lägerverksamhet bland ungdomen, men

Diabetiker!

— gör som sockersjuka över hela världen, använd HELINOS injektionspistol för smärtfri injektion!

- det cylindriska ansättningsstödet spänner huden kring injektionsstället och nålen slås blixtnabbt in till rätt djup — även när det gäller den mest förhårdnade hud.
- kanylen är synnerligen hållfast och kan aldrig lossna av sig själv.
- steriliserbar utan isärtagning.
- tättslutande metallbehållare underlättar den hygieniska förvaringen.
- enklare att sköta än en vanlig spruta och ger garanterat smärtfri injektion.

Godkänd av Sv. Diabetesförbundet
OBS. Nyhet! Praktisk plastfot.

Säljes genom apotek, sjukvårdsaffärer
och Sockersjukas Föreningar

HELINOS AB

Kirurgiska Instrumentfabriken,
SKÄRHAMN Tel. 0304-702 24

en rad kurser är också inplanerade. Samkväm med servering och musik ingick i årsmötesprogrammet.

E E

HELSINGBORG

Trettiofyra nya medlemmar kunde diabetesföreningen i Helsingborg hälsa välkomna vid årsmötet. Dessa samt övriga fick vara med när Per-Olof Philipsson från Korpen delade ut guldplaketter och hederspriser till flitiga deltagare i motionsarrangemang. En demonstration av en metallkapsel, avsedd att sätta vid armbandsuret gjordes av Bertil Reta. Kapseln skall innehålla data om sjukdomen, medicinering och blodgrupp. Medlemmarna antecknade också sitt intresse för Korpens och DHS sundstur. Till representant i länsföreningen omvaldes Elsa Liljebladh.

T R

STOCKHOLM

Stor-Stockholms Diabetesförening hade söndagen den 26 mars sitt årsmöte. Ca 200 personer hade mött upp till detta årsmöte, som tillika var föreningens 25-årsjubileum.

Till ny ordförande valdes redaktör Gunhild Höglund, ledamot av Stockholms kommunfullmäktige och Stockholms läns landsting.

Den avgående ordföranden Harry Arpstedt, som varit föreningens ordförande sedan 1963, tackades för sina förtjänstfulla insatser inom föreningen och tilldelades föreningens första hedersledamotskap samt mottog ett diplom och en oljemålning.

Efter årsmötesförhandlingarna och en stunds underhållning av trubaduren Harry Dahlgren följde en paneldebatt mellan departements-

rådet Otto Winther, docent Jan Östman och föreningens ombudsman Stig Andersson. Nya vårdformer som öppen vård diskuterades och förslag till nya typer av information för diabetiker framkastades.

I styrelsens årsberättelse rapporterades bl a om en utredning om sjukvården för diabetiker i Stockholms län. Undersökningen överlämnades till landstingsrådet Olov Lekberg vid en uppvaktning den 14 juni 1971, varvid en rad krav på åtgärder framfördes.

Studie- och informationssidan och den kurativa verksamheten har under det gångna året utökats och föreningen har anordnat informationsträffar och kurser av olika slag, arbetat på framställning av nytt informationsmaterial samt kontaktats för rådgivning i olika frågor, särskilt när det gällt sociala problem och kostfrågor.

G M

UPPSALA

Uppsala Diabetesförening har haft årsmöte på hotell Hörnan, Uppsala. Mötet beslöt, att av vinstmedlen för 1970—1971 4 000 skall översändas till förbundet för forskning och 2 000 till ungdomsverksamhet. Föreningen noterar betydelsen av sammankomsten i Enköping, då dr Nils-Johan Höglund informerade om den hjälp som finns att tillgå för diabetiker och tillsammans med Birger Pehrson, representerande förbundet, besvarade de frågor, som ställdes av deltagarna. Årsavgiften bestämdes till 20 kronor inklusive tidningen Diabetes och 13 kr utan tidning.

G L

BORÅS

Diabetesföreningen i Borås m o har hållit årsmöte i Immanuelskyrkans klubbrum. Ordf Gunnar Andreasson hälsade välkommen och höll omedelbart därefter parentation över 25 under året avlidna medlemmar och ägnade de bortgångna en tyst minut.

Till mötets ordf valdes Gunnar Andreasson. 69 medlemmar har tillkommit, 25 avlidit och 20 avförts, varför medlemsantalet stigit till 572. Till förbundet anslogs 2 000 kronor för dess verksamhet. Den avgående ordföranden Gunnar Andreasson fick motta ett par vackra handsmidda ljuskandelabrar. Överläkare Anna-Lena Bergström höll föredrag om barn och diabetes.

E L

HANINGS FOTRÄTA SKOR

Specialaffär

Moderna och bekväma för friska och onda fötter. Stort urval i Barn, Dam, Herr

Varmfodrade
STÖVLAR och **KÄNGOR**
Gymnastiskskor

»**MJUKSKOR**» **SOM TOFFLOR**
helt i skinn — flera färger

**Kroppens välbefinnande ökar
med foträta skor**

Österlånggatan 17, Gamla Sta'n,
(nedanför S:t Görän och Draken)

Stockholm 08/10 41 76

Sänder även per post.

Forts från sidan 3

sjukhuset och skall lämna blodsockerprov, fastande, och sen ta sitt insulin och så äta. Var skall det ske? Ibland får man ta sin spruta i en städskrubb, ibland på en toalett, ibland åka ner i stan, gå in på en kafeteria och låna husrum i toaletten. Inget vidare. Nästa problem. Man måste ha mat, men var? Ha mat med sig? Åka ner till samhället och gå på en olämplig sylta? Skaffa en bulle eller dylikt i sjukhusets kafeteria? Man har frågat, om det inte vore möjligt att få gå i sjukhusmatsalen. Nix. Skulle man inte kunna få diabeteskost gratis eller för viss betalning. Nix, det ingår inte i rutinen. Vore det inte möjligt att sjukhusets dietist dukade en bricka och kanske rent av använde tillfället till kostupplysning? En bricka precis som på flygplan borde kunna göras i ordning dagen före för diabetespatienterna. Många förslag kom, och den allmänna meningen var, att servicen har blivit sämre på sjukhusen. Förr gick det alltid att ordna allting, nu stöter det på arbetstidsförkortning och personalspecialisering. Men förresten, måste man ta blodsocker fastande? Det finns mottagningar, där man inte gör detta. Vi återkommer till frågan, den är faktiskt en icke betydelslös servicefråga.

FRÅGA TVÅ: Pistolsprutan, är den eller är den inte bra? Alltid någon som klagar över att man inte får ha den sprutan och att sjuksköterskorna inte känner till den och inte vill demonstrera den. Det hjälper inte, att så många blinda och barn klarar sig bättre med den. En sjuksköterska på

stämman talade om sina erfarenheter av sprutpistolen. Den var svår att göra ren, och hon hade sett skräckexempel på vanskötsel. Hon förordade, som en framtids-spruta för äldre men även för blinda, engångssprutor med engångsdos i. Då är risken för felaktig dosering och infektioner minimal, men det är klart, att den blir dyrare än andra sprutor. Vi skall följa problemet vidare.

TREDJE FRÅGAN: En av ungdomarna kom med sensationen, att han hade haft insulin ett bra tag men sen efter en del krångel hade förmått sin läkare att tillåta övergång till tableter. Sockret hölls nere, han mådde bra, det hade gått lång tid. Han tränade hårt förstås. Många blir intresserade, vi måste få veta mer om detta och fråga läkarrådet.

FRÅGA FYRA: På stämman hade vi många ungdomar både som föräldrar och som diabetiker. Tanken föddes på en ungdomsträff av ungdomar i 20-årsåldern med intensivdebatt om just deras problem med sjukdom och samhälle, yrke och utbildning. Givetvis tillsammans med läkare som särskilt känner ungdomsdiabetes. Göteborg har en ungdomssektion, som betytt mycket där, det kan inte alla ha, men en riksträff borde kunna betyda en del. Den kommer.

FEMTE FRÅGAN: Något som tagits upp i förbundsstyrelsen angående körkort och som Siv Påls-son samlar material omkring visade sig vara känt av flera. Det gäller det faktum, att uniformsklädda poliser — två man högt — stegar hem

till en diabetiker, som inte förnyat sitt läkarintyg angående synen efter den ett- eller tvåårsperiod, som körkortet kanske gäller för, och hämtar tillbaka körkortet. Det har hänt, att patienten ligger på sjukhus eller att hon varit bortrest och inte alls använder körkortet, och så får grannarna mycket att undra över, när polisen kommer. Man frågar sig, finns det inte annat att använda uniformerade poliser till? Vi kommer tillbaka med frågan. Upplevda exempel mottages med tacksamhet på kansliet.

FRÅGA SEX: Vid besöket i Danmark visade det sig, att långt ifrån alla visste att Niels Steensens sjukhus i anknytning till Nordisk Insulinlaboratorium tar emot diabetiker från hela Norden. Om någon har ett besvärligt socker, bör han be sin läkare skriva en remiss till Steensens sjukhus, det är gratis och mycket bra. Vänd er till förbundet för upplysningar.

SJUNDE FRÅGAN: Vad annat än den vanliga frågan om avdrag i skatten. Det vittnades om att människor med ordentligt höga inkomster får kanske 1 000 kronors avdrag på sina håll, andra får 800 på 40 000, men somliga nekas vid 24 000 kronor. Vi beslöt på stämman att ånyo hemställa om höjda inkomstgränser och höjda avdragsbelopp, få se vad nytta det gör.

Och samtalen fortsatte ibland tills dagen grydde, det var inte klokt.

Waverly Eriksson

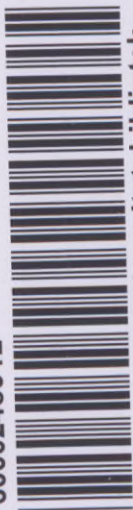
Sött som socker!

Bit-Sackerter innehåller bara godkända
sötningsmedel.

Köp 1.000 st — praktisk bordsförpackning —
"guldägg" — medföljer.

En bit lika med en sockerbit.

6000248912

Göteborgs universitetsbibliotek

INSULIN *Vitrum*

Diabetes måste behandlas individuellt, med prövning från fall till fall. Ett av problemen är att välja rätt insulin-sort. Vitrums insulinserie erbjuder ett urval, som täcker behovet i varje enskilt fall. Den omfattar för närvarande

Insulin 40 IE

Insulin 80 IE

Insulin NUSO 40 IE

Deras effekt inträder inom 1 timme, är maximal 2—3 timmar och avklingar efter 6—8 timmar.

Insulin Special 40 IE

Detta insulin är också snabbverkande. Det är specialrenat och avsett för särskilt insulinkänsliga patienter.

NPH-Insulin 40 IE

Dess effekt inträder inom 1—2 timmar, är maximal 10—12 timmar och avklingar efter 28—30 timmar. NPH-insulin kan blandas i sprutan med vanligt snabbverkande insulin.

Zink-protamin-insulin 40 IE

Effekten inträder efter 4—6 timmar, är maximal 16—24 timmar och avklingar efter 34—36 timmar.

Vitrum började tillverka insulin redan 1929 och firmans produktion har allt sedan dess varit inriktad på att kunna täcka landets behov. Preparatens kvalitet har hela tiden anpassats till den vetenskapliga utvecklingen. Samtliga preparat är beredda av rent kristalliniskt insulin framställt i Vitrums moderna fabrik enligt nya metoder.

Vitrum STOCKHOLM

